

Верховна Рада України

ВИСНОВОК

щодо проєктів законів України

«Про засади державної антикорупційної політики на 2026–2030 роки»
(реєстр. № 15230 від 13.05.2026 та реєстр. № 15230² від 25.05.2026)

Відповідно до доручень Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. Комітет Верховної Ради України з питань антикорупційної політики 15 липня 2026 року розглянув проєкт Закону України «Про засади державної антикорупційної політики на 2026–2030 роки» (реєстр. № 15230), поданий народним депутатом України Радіною А.О., а також альтернативні проєкти законів України:

«Про засади державної антикорупційної політики на 2026–2030 роки» (реєстр. № 15230¹), поданий Кабінетом Міністрів України;

«Про засади державної антикорупційної політики на 2026–2030 роки» (реєстр. № 15230²), поданий народним депутатом України Порошенком П.О. та іншими народними депутатами України.

Усі зазначені проєкти законів розроблено на виконання частини 3 статті 18 Закону України «Про запобігання корупції» з метою визначення стратегічних пріоритетів і основних напрямів державної антикорупційної політики на 2026–2030 роки. Приписами законопроєктів пропонується затвердити Антикорупційну стратегію на 2026–2030 роки (далі – Стратегія) як рамковий документ, що визначає основоположні цілі, пріоритетні напрями та очікувані результати формування і реалізації цілісної та взаємопов'язаної системи запобігання корупції. Прийняття Стратегії сприятиме виконанню міжнародних зобов'язань України у сфері запобігання і протидії корупції, наближенню до повноправного членства в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору, а також є безпосереднім виконанням одного з ключових зобов'язань України за програмою фінансової підтримки «Ukraine Facility».

Запропонована **проєктом Закону № 15230** Стратегія визначає ключові проблеми та очікувані стратегічні результати, зокрема щодо забезпечення формування, координації, моніторингу та оцінюванню державної антикорупційної політики; врегулюванню конфлікту інтересів та пов'язаних із ним правил, заборон, обмежень, а також лобіювання; фінансового контролю

стосовно суб'єктів декларування; захисту викривачів; забезпечення законності та прозорості політичного фінансування.

За результатами ранжування всіх сфер публічної політики України за рівнем ураженості корупцією визначено 16 пріоритетних сфер із найбільшими корупційними ризиками (зокрема судоустрій і статус суддів, прокуратура, оборона, будівництво та інфраструктура, енергетика, публічні закупівлі). Для кожної сфери окремо окреслено ключові проблеми та очікувані результати здійснення заходів із запобігання корупції. Крім того, Стратегія передбачає широке впровадження цифрових інструментів, автоматизацію процедур та застосування ризик-орієнтованих підходів, що мінімізують людський фактор і дискреційні управлінські рішення, забезпечують підвищення прозорості процесів та підзвітність органів публічної влади.

На зазначений проєкт Закону № 15230 надійшли висновки та пропозиції від органів державної влади, наукових та експертних установ.

Зокрема, Головним науково-експертним управлінням Апарату Верховної Ради України було надано до проєкту Закону зауваження та пропозиції (висновок від 02 червня 2026 року № 16/03-2026/130100).

Комітет Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу зазначив, що проєкт Закону не суперечить міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та праву Європейського Союзу, водночас потребує доопрацювання з урахуванням рекомендацій Європейського Союзу.

Крім того, Комітет звертає увагу на те, що проєкти законів (реєстр. № 15230 та № 15230², на відміну від проєкту Закону (реєстр. № 15230¹), більшою мірою враховують питання, визначені проміжними контрольними показниками (бенчмарками) переговорного процесу та спільною заявою щодо 10 пріоритетних кроків, зокрема містять заходи з реформування Державного бюро розслідувань та удосконалення порядку призначення і звільнення Генерального прокурора (висновок від 23 червня 2026 року № 04-20/10-2026/150731).

Комітет Верховної Ради України з питань правової політики підтримав необхідність формування цілісної, послідовної та ефективної антикорупційної політики, водночас висловив зауваження до приписів Стратегії, які стосуються судової влади, адвокатури та правничої допомоги. Зазначена позиція також стосується альтернативних проєктів законів (висновок від 14 липня 2026 року № 04-26/03-2026/167024).

Міністерством закордонних справ України було підтримано проєкт Закону за умови його доопрацювання шляхом виключення очікуваного стратегічного результату 2.9.10.4 Стратегії (лист від 30 травня 2026 року № 301/12-074/1-72974).

Служба безпеки України висловила зауваження щодо окремих приписів та очікуваних стратегічних результатів, визначених Стратегією, та запропонувала виключити їх у зв'язку із виникненням можливих ризиків для національної безпеки України. Зазначена позиція стосується також альтернативного проєкту Закону (реєстр. № 15230¹) (лист від 08 червня 2026 року № 16/2-2961).

Верховний Суд зазначив, що проєкт Закону (реєстр. № 15230) заслуговує на підтримку з урахуванням зауважень до окремих приписів Стратегії. Зокрема, Верховний Суд не підтримує та пропонує виключити окремі очікувані стратегічні результати вирішення проблем щодо притягнення до адміністративної відповідальності за вчинення правопорушень, пов'язаних з корупцією, а також щодо моніторингу суддівської доброчесності. Зазначена позиція стосується також альтернативних проєктів законів (лист від 19 червня 2026 року № 2595/0/2-26).

Національна школа суддів України висловила зауваження щодо обґрунтованості викладу проблеми 2.1.4 Стратегії та її очікуваних стратегічних результатів, а також запропонувала відповідні зміни до тексту Стратегії. Зазначена позиція стосується також альтернативних проєктів законів (листи від 02 червня 2026 року № 13-02/1483, від 04 червня 2026 року № 13-02/1502, від 08 червня 2026 року № 13-02/1544, від 10 липня 2026 року № 13-02/1857).

Народний депутат України Бондаренко О.В. пропонує доповнити Стратегію новим підрозділом «Лісове господарство» (лист від 08 липня 2026 року № 59д9/5-2026/163262).

Крім того, експерти проєкту міжнародної технічної допомоги «Програма підтримки інтеграції України до ЄС (UA2EU)» зазначили, що у звітах Європейської комісії щодо розширення ЄС для України передбачено розроблення та ухвалення нової Стратегії, що підтверджує загальну актуальність і основного законопроєкту, і альтернативних проєктів законів.

Приписи Стратегії, що запропонована **проєктом Закону (реєстр. № 15230¹)**, у цілому концептуально співпадають із положеннями основного проєкту Закону. Водночас її ключові відмінності полягають у відсутності приписів, що стосуються:

- процедури призначення та звільнення Генерального прокурора;
- конкурсних процедур добору на посади керівників Національної поліції України та Директора Державного бюро розслідувань;
- розширення повноважень керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (відсутні повноваження щодо його права вносити відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань про можливе вчинення народним депутатом України кримінального правопорушення та погоджувати клопотання, які розглядаються слідчим суддею; здійснювати інші необхідні слідчі та процесуальні дії у всіх кримінальних провадженнях, що належать до підслідності Національного антикорупційного бюро України, без залучення Генерального прокурора);
- інституційної реформи Державного бюро розслідувань.

У зв'язку з цим Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України, крім зауважень до основного проєкту Закону, акцентує увагу на тому, що виключення з тексту Стратегії опису проблем щодо процедур призначення та звільнення Генерального прокурора, а також добору Директора Державного бюро розслідувань не відповідає європейським рекомендаціям щодо

об'єктивних, прозорих та заслугоорієнтованих процедур добору (висновок від 02 червня 2026 року № 16/03-2026/130099).

Комітет Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу зазначив, що проєкт Закону (реєстр. № 15230¹) не суперечить міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та праву ЄС, водночас потребує доопрацювання з урахуванням рекомендацій ЄС (висновок від 23 червня 2026 року № 04-20/10-2026/150724).

У зв'язку з припиненням 14 липня 2026 року повноважень Кабінету Міністрів України, відповідно до частини третьої статті 105 Регламенту Верховної Ради України проєкт Закону (реєстр. № 15230¹) вважається відкликаним та знятим з розгляду.

Оскільки зазначений проєкт Закону був опрацьований Комітетом, а його окремі положення взяті до уваги під час підготовки проєкту рішення, Комітет вважає за доцільне залишити у висновку аналіз його приписів.

Згідно з пояснювальною запискою особливостями **проєкту Закону (реєстр. № 15230²)**, що відрізняють його від альтернативних законопроєктів, є:

реалістичність Стратегії та її побудова з урахуванням досвіду реалізації Антикорупційної стратегії на 2021–2025 роки;

пріоритизація поступальної та проактивної антикорупційної політики;

системний підхід до реформування антикорупційних органів з урахуванням рівня їх інституційної спроможності;

забезпечення презавантаження Державного бюро розслідувань;

протидія спробам позбавити Національне антикорупційне бюро України, Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру та Вищий антикорупційний суд інституційної незалежності;

формулювання особливостей антикорупційної політики в органах судової влади, прокуратури та адвокатури;

зміцнення інституту відповідальності суддів у сфері протидії корупції.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України, окрім зауважень до основного проєкту Закону, також висловило зауваження до приписів, що містяться виключно у проєкті Закону (реєстр. № 15230²). Зокрема, зазначено, що запропонована у пункті 3 розділу II «Прикінцеві положення» проєкту Закону процедура заслуховування звіту Директора Державного бюро розслідувань та ухвалення рішення про його звільнення у разі визнання роботи незадовільною суперечить окремим приписам законів України, а також виходить за межі предмета регулювання закону про засади антикорупційної політики (висновок від 05 червня 2026 року № 16/03-2026/135244).

Комітет Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу зазначив, що проєкт Закону не суперечить міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та праву ЄС, водночас потребує доопрацювання з урахуванням рекомендацій ЄС (висновок від 23 червня 2026 року № 04-20/10-2026/150719).

Комітет вважає за необхідне зазначити, що чинним законодавством України не встановлено виключного права Кабінету Міністрів України на внесення до Верховної Ради України законопроекту про засади державної антикорупційної політики (Стратегії). Ця позиція повністю узгоджується із роз'ясненням Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (протокол № 268 від 29 червня 2026 року).

Таким чином, незважаючи на зняття з розгляду проекту Закону (реєстр. № 15230¹), на розгляді Верховної Ради України та Комітету залишаються подані народними депутатами України проекти законів (реєстр. № 15230 та № 15230²).

Відповідно до пункту 1 частини першої статті 15 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» комітет під час здійснення законопроектної функції має право розробляти за власною ініціативою проекти законів з питань, що належать до його предмета відання, та вносити такі проекти на розгляд Верховної Ради України.

Оскільки проекти законів (реєстр. № 15230 та № 15230²) за своєю суттю є альтернативними, відповідно до частини першої статті 100 Регламенту Верховної Ради України до них може бути застосовано процедуру, передбачену частиною другою статті 110 Регламенту Верховної Ради України. За цією процедурою під час розгляду альтернативних законопроектів головний комітет може рекомендувати Верховній Раді України взяти за основу один з них або підготувати інший законопроект, який буде внесено на розгляд Верховної Ради України народними депутатами – членами цього комітету.

Враховуючи, що в основу зазначених проектів законів покладено єдиний принцип поєднання системного та галузевого підходів, народні депутати України – члени комітету під час розгляду цих проектів законів на засіданнях 27 травня 2026 року та 01 липня 2026 року за участю суб'єктів законодавчої ініціативи дійшли згоди щодо доцільності підготовки спільної доопрацьованої редакції. На виконання цієї згоди підготовлено новий доопрацьований проект Закону України «Про затвердження Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки», в який інтегровано окремі приписи зазначених законопроектів та проміжні контрольні показники (бенчмарки) кластера «Основи» переговорного процесу з Європейським Союзом.

За наслідками підготовки доопрацьованого законопроекту Комітет рекомендує Верховній Раді України прийняти його за основу. У разі ухвалення такого рішення Комітет вважає за доцільне доопрацювати законопроект під час його підготовки до другого читання з урахуванням такого:

врахувати у тексті Стратегії проміжні критерії за кластером «Основи» переговорів про вступ України до ЄС, рекомендації звітів Європейської Комісії щодо розширення та інші стратегічні для України документи щодо європейської інтеграції;

забезпечити формулювання конкретних та вимірюваних стратегічних результатів із визначенням відповідних ключових показників ефективності їх виконання (KPI);

доопрацювати очікувані стратегічні результати щодо конфлікту інтересів та питання дисциплінарної відповідальності за порушення вимог антикорупційного законодавства, уникаючи передчасної деталізації майбутнього законодавства, та доповнити їх конкретними вимірюваними показниками ефективності, які відображали б зміни як законодавчого регулювання, так і правозастосування в результаті реалізації Стратегії;

додатково доопрацювати приписи Стратегії, пов'язані з доступом до державної таємниці та здійсненням зняття інформації з каналів зв'язку, з обов'язковим залученням і врахуванням позицій Національного антикорупційного бюро України та Служби безпеки України;

опрацювати приписи Стратегії щодо сфер оподаткування та митної справи із залученням Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики;

опрацювати пропозиції, зазначені в рішенні Комітету Верховної Ради України з питань правової політики від 14 липня 2026 року;

опрацювати пропозиції комітетів Верховної Ради України, яким Голова Верховної Ради України доручив доопрацювати цей проєкт Закону, у разі їх надходження.

Народні депутати України – члени комітету вважають за необхідне застосувати приписи частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України під час підготовки проєкту закону до другого читання з метою внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» виключно в частині удосконалення механізмів координації та моніторингу виконання Стратегії, а також інституційного забезпечення діяльності Національного агентства з питань запобігання корупції.

З урахуванням зазначеного, керуючись приписами пункту 1 частини першої статті 15 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», частини третьої статті 93, частини першої статті 100, статті 108, частини другої статті 110, пункту 1 частини першої статті 114 та частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України, Комітет Верховної Ради України з питань антикорупційної політики на своєму засіданні 15 липня 2026 року (протокол № 209) **вирішив:**

1. Підтримати підготовлену народними депутатами України – членами комітету редакцію нового доопрацьованого проєкту Закону України «Про затвердження Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки» та доручити народним депутатам України – членам комітету оформити його та у встановленому порядку подати на розгляд Верховної Ради України.

2. Рекомендувати Верховній Раді України:

1) включити до порядку денного п'ятнадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання проєкти законів України «Про засади державної антикорупційної політики на 2026–2030 роки» (реєстр. № 15230 та № 15230²), а також доопрацьований проєкт Закону України «Про затвердження Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки», підготовлений народними депутатами України – членами комітету;

2) за результатами розгляду в першому читанні прийняти за основу доопрацьований проєкт Закону України «Про затвердження Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки» та, відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України, оголосити про необхідність внесення пропозицій і поправок щодо виправлень, уточнень, усунення помилок та/або суперечностей у тексті законопроєкту, в інших його структурних частинах та/або в інших законодавчих актах, що не були предметом розгляду в першому читанні та відповідають предмету правового регулювання проєкту;

3) відхилити проєкт Закону України «Про засади державної антикорупційної політики на 2026–2030 роки» (реєстр. № 15230), поданий народним депутатом України Радіною А.О.;

4) відхилити проєкт Закону України «Про засади державної антикорупційної політики на 2026–2030 роки» (реєстр. № 15230²), поданий народним депутатом України Порошенком П.О. та іншими народними депутатами України.

3. Визначити доповідачем від Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики на пленарному засіданні Верховної Ради України Голову Комітету Радіну А.О.

Голова Комітету

Анастасія РАДІНА

